

USAs toldkrig skubber Indien tættere på Kina

Da Indiens premierminister, Narendra Modi, i 2023 besøgte USA, blev han ikke blot modtaget af præsident Joe Biden. Også Apples direktør, Tim Cook, rakte ham hånden.

Indien rummer »storslåede muligheder,« sagde Apple-chefen, og siden er milliarder af dollar blevet investeret i verdens folkerigeste land.

Årsagen er der ingen tvivl om. USA er i fuld gang med at afvænne sig afhængigheden af Kina.

Da Kinas Kommunistiske Parti tvang USA på tilbagetog i handelskrigen i maj, stod Trump tilbage som taber.

Det skete, da Kina lukkede for de sjældne jordarter og satte USAs industri i stå.

Amerikanernes jagt på jordarter er nu i fuld gang, men også sårbar produktion og teknologiuudvikling skal væk fra Kina, hurtigere end nogensinde.

Planen har dog været undervejs i årevis og er kendt som »China plus one«, og i den ses Indien som et oplagt alternativ, fordi landet er et demokrati og Kinas rival.

Men noget er i gære.

For Trump er endt i et bistert opgør med Indien. Det sker, netop som landet har besluttet sig for forskning med Kina, og i denne vej besøger premierminister Modi Kina for første gang i syv år.

»Kina har været på udkig efter muligheder for at drive en kile ind mellem USA og dets allierede, siden Trump tiltrådte i januar,« siger senioranalytiker William Yang fra tænketanken International Crisis Group med speciale i Nordostasien.

Nu ligger muligheden lige for – og det er Trump selv, der har gjort det muligt.

Modis besøg sker i forbindelse med Shanghai Cooperation Organisation-topmødet (SCO).

SCO er et kinesisk-ledet økonomisk og sikkerhedspolitisk samarbejde i Asien, og iagttagere som William Yang opfatter SCO som en »løs sammenslutning«.

Men symbolværdien er stor, når mødet begynder 31. august i havnebyen Tianjin nær Beijing. Her vil Kinas præsident, Xi Jinping, sidde for bordenden, Ruslands præsident, Vladimir Putin, kommer også – og skal være gæst i flere dage – og så er der Indiens leder.

Indien og Kina har været rivaler siden 1940'erne. Centralt er grænsestriden i Himalaya, der har ført til krig i 1962 og blodige sammenstød mange gange.

I 2020 nåede forholdet et nyt lavpunkt, og Indien bandlyste kinesiske apps som TikTok og WeChat, mens flyvninger mellem landene blev indstillet.

Indtil nu.

I juli abnede Indien for besøg af kinesiske turister, og i august udsendte Kinas udenrigsminister, Wang Yi, en aftale om at genåbne flyruter mellem landene.

I fjor blev den indiske premierminister, Narendra Modi, enig med Kinas præsident, Xi Jinping, om at tænde to landes frosne relationer. Arkivfoto: Reuters/Ritzau Scanpix

I første omgang er det ren diplomati. Det handler om at tage trykket af den højt ukomfortable situation i Himalaya, hvor »50.000 soldater nedstirrer hinanden,« vurderer Praveen Donthi, der er senioranalytiker med fokus på Indien, også fra International Crisis Group.

Men de seneste måneder har Indien og Kina fået meget mere at tale om.

I onsdags ramte præsident Trump Indien med 50 procent importtold, hvoraf 25 procent er en straf for Indiens fortsatte import af russisk olie, siger Det Hvide Hus.

Indiens ærkefjende, Pakistan, slipper omvendt med en importtold på 19 procent. Og det er kun et hjørne af problemet: Da Indien og Pakistan endte i krig med hinanden i maj i år, og kampene efter få dage blev indstillet, påtog Trump sig æren for at skabe fred.

Landene indgik »FULD OG ØJEBLIKKEG VÅBENHVL«, og USA havde stået og været afgørende for forhandlingerne, påstod præsidenten. Som altid på det sociale medie Truth Social.

Måske var det, Trump sagde, korrekt – måske var det ikke.

Uanset sandheden blev udmeldingen opfattet som respektløs i Delhi, vurderer Praveen Donthi, og det kan endda have provokeret Modi på et personligt plan.

For ligesom Trump elsker Modi at være i centrum. Han er Indiens »stærke mand«, og han vil selv have æren for freden.

Det odelagte Trump, da han brasede ind på scenen, og det samlede billede er der ingen tvivl om:

Trump har nu stukket en kæp i sit eget hjul.

For der er bred politisk enighed i USA om, at et stærkt forhold til atommagten Indien er nødvendigt, siger Praveen Donthi.

Det gælder både militært og økonomisk, og det gælder også i rivaliseringen med Kina, som også Trump og hans bagland også dyrker.

Så sent som i tirsdags gennemførte Indien og USA et topmøde om emner som atomkraft og sjældne jordarter, og de mødes jævnligt i det sikkerhedspolitiske forum QUAD, der samler Indien, USA, Japan og Australien, og

som ses som en del af den geopolitiske armlægning med Kina.

Og så er der investeringerne.

Apple, Microsoft, Intel og våbenproducent Lockheed Martin er blot et udpluk af de amerikanske virksomheder, der på få år har lanceret planer i Indien til en værdi på langt over 300 milliarder kroner.

Det skal styrke udvikling af kunstig intelligens, uddanne indiske talenter og udvikle enorme fabrikker.

Når du i efteråret køber den nye iPhone 17, står du med resultatet i hånden.

Siden telefon nummer 14 har Apple trukket stadig mere produktion til Indien.

Den kommende telefon bliver nu fuldkommen fri af Kina og skal i stedet samles i udkanten af techbyen Bengaluru i Indien, skriver lokale medier. iPhone 17 er dermed »China plus one« i form af en telefon.

Fokus retter sig nu mod Indiens arbejdsstyrke.

Stemmer som demokratken Joe Webster, der er senior fellow ved Atlantic Council, mener, at Indien er en »central brik i den strategiske og teknologiske konkurrence mellem den USA-lejede koalition og Beijing«.

I en analyse advarer han mod, at USA risikerer at »stabe det teknologiske kapløb med Kina,« hvis ikke der kommer styr på forholdet til Indien.

For USAs befolkning er 340 millioner. Kinas er 1,4 milliarder.

Dermed har Kina rent statistisk set en større base af talenter at trække på, og USA har derfor brug for at finde talenter i udlandet, herunder Indien, hvis de vil have et innovativt forspring, mener politikere.

Alt tyder på, at Modi udmærket kender til denne ligning.

»Drevet af Indiens ungdom gør vi bemærkelsesværdige fremskridt inden for innovation og anvendelse af teknologi,« sagde han i juni.

Når Modi aflægger Kina besøg, er meget derfor på spil.

Hverken William Yang eller Praveen Donthi fra International Crisis Group mener, at Indien og Kina vil ændre sin grundholdning.

Landene forbliver rivaler, og »Indiens strategiske og teknologiske interesser er mere på linje med USA, end de nogensinde vil være med Kina,« vurderer Praveen Donthi.

Men tror Trump, at Indien vil bøje sig, tager han fejl, og præsidentens fremfærd kan i værste fald få Indien til at styrke sine positive tiltag over for Kina.

Indien og Kinas samhandel nåede en værdi på 877 milliarder kroner sidste år, og ligesom Kina går også inderne ind for en »multipolar« verden, siger Praveen Donthi.

Indien handler olie, »hvor de får den bedste aftale,« siger landets regering.

»Indien står ved et vendepunkt,« sagde Tim Cook dengang i 2023. Landet veksler sig stærkt.

Håber Trump nu på, at Indien følger sig, har han brug for et realitetstjek. Som alle andre vil Indien behandles med respekt, og Modi står med stærke kort på hånden.

Om Trump forstår det, eller om hans diplomatiske bulldozer-metoder vil skubbe Delhi endnu længere væk fra Washington, vil tiden vise.

Alexander Sjöberg er Berlingskes korrespondent i Asien